

Hogyan határozható meg a szakirodalmi információ értéke?

A szakirodalmi információ értékét kétféleképpen próbálják meghatározni. Vannak, akik pragmatikus szempontból közelítik meg a problémát, azaz az információnak a konkrét használó számára való jelentőségét, fontosságát és hasznosságát tartják csak figyelembe veendőnek az érték meghatározás szempontjából.

Mások az információ különféle minőségi és mennyiségi karakterisztikáit együttesen veszik figyelembe az érték meghatározási kísérletek közben. Ez utóbbiak ui. – megalapozottan – azt állítják, hogy

az információ valóságtükröző produktum s mint ilyennek a hasznossága csupán az érték funkciója,

az érték meghatározásnál objektív és szubjektív sajátosságai (egyfelől tehát az információ létezése, hitelessége, teljessége stb., másfelől az információnak a használó számára való jelentősége, újdonsága és releváns volta) szükségképpen együttesen és egységben lépnek fel.

A második megközelítési mód a termékenyebb. Belőle kiindulva, bizonyítható, hogy a szakirodalmi információ értékét

egy adott dokumentumban tárolt információ értékével,

egy adott dokumentumnak (dokumentumgyűjteménynek), mint információhordozónak az értékével lehet meghatározni.

Egy adott dokumentumban (dokumentumgyűjteményben) tárolt információ értéke a használó és az információkereső rendszer tezaszuszában bekövetkezett változások összevetéséből adódik.

Egy adott dokumentum értékét pedig úgy kapjuk meg, ha tulajdonságait valamely hipotétikusan ideális dokumentum tulajdonságaival hasonlítjuk össze, majd ennek nyomán megállapítjuk, hogy a tényleges dokumentum tulajdonságai milyen mértékben közelítették meg az eszményiét.

/Naucno-Tehnicoszkaja Informacija, 2. Szer. 1975. 4. sz. p. 3–9./

Milyen értékelést kaptak a legfontosabb információs források egy szovjet szakembertől?

G. A. LEBEDEV – saját tapasztalatain alapuló – értékelést készített a legfontosabb információs forrásokról. Öt-öt jellemző alapján rangsorolta őket, s a kapott eredmények az információrobbanás körülményei közepette elgondolkodásra készítetnek és mind a források gyűjtését, mind pedig felhasználásukat tekintve egyaránt orientálják a könyvtárosokat és tájékoztatókat.

Az értékelés eredményeit az alábbi táblázat szemlélteti:

	operativitás	teljesség	újdonság	hitelesség	rövidség	relatív átlagos fontosság
1. Tömegközlési eszközök	5	2	4	2	4	0,85
2. Folyóiratcikkek	1	3	1	4	4	0,65
3. Könyvek	1	5	3	4	2	0,60
4. Kutatási jelentések	5	5	5	5	3	0,92
5. Vállalati irodalom	4	3	5	2	5	0,78
6. Vállalati termelési dokumentációk	5	5	5	5	4	0,96
7. Szabványok	2	5	3	5	4	0,78
8. Szabadalmak, licenckek	2	4	5	5	3	0,78
9. Tervek és beszámolók	4	5	3	5	3	0,80
10. Jogszabályok	4	4	4	4	4	0,80
11. Disszertációk	2	5	4	4	2	0,68
12. Konferenciairodalom	4	5	4	5	3	0,84
13. Szóbeli információk	5	3	5	3	4	0,80

Természetesen ez nem egyetlen lehetősége és módja az értékelésnek, s más módszerekkel ettől eltérő eredmények is kimutathatók.

/Naucno-Tehnicoszkaja Informacija, 1. Szer. 7. sz. 1975. p. 3–6./

Futala Tibor